

Նազելի ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

ԴԵՐԲԱՅ ԼՐԱՑՈՒՄՈՎ ԳՈՅԱԿԱՆ

ԲԱՌԱԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՈՃԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԸ ՀՈՎՀ. ՇԻՐԱԶԻ ԵՐԿԵՐՈՒՄ

Գոյականական բառակապակցությունների ենթախմբավորում կատարելիս հաշվի է առնվում երկու կարևոր սկզբունք. մի դեպքում նկատի ենք ունենում դրանց լրացական բաղադրիչների խոսքիմասային պատկանելությունը, մյուս դեպքում՝ այն, թե լրացումը բառակապակցության մեջ փաստացիորեն գոյություն ունեցող գերադաս բաղադրիչի¹ն է վերաբերում, թե՞ մտածվում որպես գեղջված միավորի վերաբերյալ լրացում¹:

Ըստ լրացման խոսքիմասային արտահայտության՝ գոյականական բառակապակցությունները բաժանել ենք երեք խմբի՝ համասեռ, տարասեռ և բազմասեռ բաղադրիչներով բառակապակցություններ: Այս հոդվածի սահմաններում քննության է առնվելու տարասեռ բաղադրիչներով գոյականական բառակապակցությունների մի առանձին տեսակ, որն է՝ դերբայ լրացումով գոյականական բառակապակցությունները՝ ելակետ ունենալով այն միանգամայն ճիշտ դիտարկումը, թե «դերբայների շարահյուսական դերի պարզաբանումն էլ հիմնականում կազմում է այս կարգի բառակապակցությունների ուսումնասիրության առարկան»²: Մեր ուշադրությունը բևեռելու ենք մաս վերոնշյալ բառակապակցությունների ոճական առանձնահատկությունների վրա՝ քննելով դրանց իմաստային-ոճաբանական, հուզաարտահայտչական գործառույթները՝ ելնելով այն նկատառումից, որ «լեզվական միջոցների ընտրության առումով շարահյուսական մակարդակն ավելի մեծ ու լայն հնարավորություններ ունի, քանի որ այստեղ համեմատաբար ավելի քիչ են գործում քերականական կանոններով պարտադրվող միօրինակությունն ու բազմապիսի սահմանափակումները»³:

Առարկայի և հատկանիշի հարաբերություն արտահայտելու առումով դերբայ լրացումով գոյականական բառակապակցությունները բավական մոտ են մասնավորապես ածական լրացումով կապակցություններին: Հիմնական տարբերությունն այն է, որ եթե ածականով արտահայտվում է առարկայի անփոփոխ հատկություն, դերբայներն արտահայտում են փոփոխվող հատկություն:

Ուշագրավն այն է, որ գոյականի լրացման դերով հանդես է գալիս երեք դերբայ՝ անորոշ, հարակատար և ենթակայական, և դրանցից յուրաքանչյուրը ծառայում է ժամանակի երեք դրսևորումներից մեկի արտահայտմանը:

Անորոշ դերբայ լրացումով գոյականական կապակցությունները քննելիս մի շարք հարցեր են ծագում, թե այսպիսի բառակապակցություններում լրացումը ո՞ր հոլովով է հանդես գալիս, դրանց բաղադրիչների հարաբերությունն ի՞նչ բովանդակություն ունի, շարահյուսական ի՞նչ պաշտոնով է հանդես գալիս լրացումը: Սկսենք վերջին հարցից:

Անորոշ դերբայի՝ գոյականին վերաբերող սեռական հոլովաձևը միայն մի շարահյուսական պաշտոն ունի՝ որոշիչ է լինում: Այդ առումով ոչ մի տարբերություն չենք տեսնում սեռականի այսպիսի ձևերի միջև՝ 1) *հող տեղափոխելու պատգարակ, պաշտոն ստանալու հավակնություն, սիրելու և սիրվելու ցանկություն*. 2) *նրա սովորելու խնդիրը* կամ *լալու պատճառ, խոսելու իրավունք* և այլն: Երկու դեպքում էլ անորոշ

¹ Ն. Ա Վ Ե Մ Ի Ս Յ Ա Ն, *Գոյականական բառակապակցությունների տեսակները*, ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», հ. V, Եր., 2002, էջ 62-66:

² Վ. Բ Ն Ս Յ Ա Ն, *Ժամանակակից հայերենի բառակապակցությունները*, Եր., 1975, էջ 131:

³ Լ. Ե Ղ Ե Կ Յ Ա Ն, *Հայոց լեզվի ոճագիտություն*, Եր., 2003, էջ 305:

դերբայի սեռական հոլովածը նույն իմաստն ունի, այսինքն՝ հատկանիշ է ցույց տալիս: Դրանցից ոչ մեկում անորոշ դերբայի իմաստն առարկայացված չէ, որ կարողանա ցույց տալ այն առարկան, որին պատկանում է մի բան: Մինչդեռ հայտնի է, որ հատկացուցիչ լինելու համար բառը հենց այդ պայմանը պիտի բավարարի⁴:

Անորոշ դերբայը, բացի սեռական հոլովածներից, այլ հոլովներով կարող է գոյականական կապակցության լրացում լինել:

Այն կարծիքը կա, թե այդ դերբայի ուղղական, հայցական հոլովներն էլ կամ, ինչպես ասում են, անորոշ դերբայի անփոփոխ ձևերն էլ կարող են գոյականի լրացում դառնալ: Այդ կապակցությամբ Վ. Քոսյանը հետևյալն է գրում. «Անփոփոխ ձևը և գոյականի լրացում կդառնա. տվյալ դեպքում առաջին հերթին նկատի ունենք ուղղականը, ապա և չհոլովված – չփոփոխված ձևը, որը այս դեպքում մնանվում է բայական բաղադրյալ ստորոգյալի դերբայական բաղադրիչին»⁵: Դժվար չէ նկատել, որ վերջին դեպքում ակնարկվում է հայցական հոլովը /ցանկանում է *կարողալ*, ուզում է *շարունակել* և այլն/:

Այս կարծիքն ընդունելի կարելի է համարել անորոշ դերբայի այնպիսի գործածությունների համար, երբ դրա ուղղական կամ հայցական հոլովածը հանդես է գալիս որպես այդ հոլովներով արտահայտված բացահայտյալի լրացում, այսինքն՝ բացահայտիչ, ինչպես՝ «Նա մերժեց բրուտի *հրավերը՝ գնալ նշանդրեքին*» /ՄԽՀ, 538/: Եթե ընդունում ենք, որ նման գործածություններում անորոշ դերբայը բացահայտիչ է, և բացահայտիչն ու բացահայտյալը համաձայնում են հոլովով, ուրեմն ընդունելու ենք նաև, որ *գնալ-ը* առաջին դեպքում՝ հայցական, 2-րդ դեպքում ուղղական հոլովով է դրված:

Գալով անորոշ դերբայի անփոփոխ ձևերի մյուս գործածությանը՝ հետևյալը պետք է նշել: Ուշադիր լինելու դեպքում, կնկատվի, որ ապացուցելու համար, թե անորոշ դերբայի անփոփոխ ձևն էլ որ դեպքում կարող է գոյականի լրացում լինել, քննարկման նյութ են դարձնում, ըստ էության, գոյական վերադիր ունեցող բաղադրյալ բայերը այսպիսի կապակցություններում՝ *խորհուրդ տալ հեռանալ, ցանկություն ունենալ աշխատել* և այլն: Սի կողմ թողնելով այն հարցը, թե որքանով է հնարավոր ամբողջական բառի /*խորհուրդ տալ, ձեռք մեկնել* և այլն/ մեկ բաղադրիչի /*խորհուրդ, ձեռք*/ և մեկ այլ բառի /*հեռանալ, աշխատել*/ միասին մեկ կապակցություն դիտելը՝ մեր խոսքը մասնավորենք բերված կապակցությունների վրա: Նշվում է, որ «Նա ցանկություն չունեի հեռանալ» նախադասության մեջ անորոշ դերբայը *ցանկություն* գոյականի լրացումն է /նրանից անջատված չունեի ստորոգյալով⁶: Բայց չէ՞ որ այստեղ ստորոգյալը *ցանկություն չունեի* –ն է /էլ չենք ասում, որ ոմանց կարծիքով՝ *ցանկություն չունեի հեռանալ* – ը/: Այդպես էլ «Խորհուրդ տվեց մեկնել» նախադասության մեջ *մեկնել* դերբայը *խորհուրդ* բառածևի լրացումը չէ: Նախ՝ այստեղ բուն իմաստով ինքնուրույն *ցանկություն, խորհուրդ* բառեր չկան, և ապա՝ դրանց և *հեռանալ, մեկնել* դերբայների միջև ոչ մի ուղղակի քերականական կապ չկա:

Անորոշ դերբայի ուղիղ ձևով /հայցական հոլով/ և գոյական վերադրով հարադիր բայերով կազմված կապակցությունների /*խորհուրդ տալ մեկնել* և այլն/ բաղադրիչների հարաբերության խնդիրը բայական բառակապակցություններին է վերաբերում, այստեղ չպետք է քննարկման հարց դառնա: Այստեղ միայն այն միտքն է ընդգծվելու, որ անորոշ դերբայի անփոփոխ ձևը /ուղղական և հայցական հոլովները/ գոյականական կապակցության լրացում կարող է լինել միայն բացահայտչի դերով հանդես գալու դեպքում:

⁴ Վ. Քոսյանն առաջին խմբի կապակցություններում անորոշ դերբայի սեռական հոլովածները որոշիչներ է դիտում, իսկ 2-րդ խմբինը՝ հատկացուցիչներ (Վ. Քոսյան, նշվ. աշխ., էջ 133):

⁵ Վ. Քոսյան, նշվ. աշխ., էջ 132:

⁶ Վ. Քոսյան, նշված աշխ., էջ 135:

Անորոշ դերբայի միայն սեռական հոլովով լրացում ունեցող գոյականական կապակցություններն են նկատվում Շիրազի ստեղծագործություններում, այն էլ խիստ սակավաթիվ քանակությամբ: Մեզ հետաքրքրող հարցի առումով «Էլի պիտի քո գիրկը գամ...» սկզբածրով բանաստեղծությունը մի առանձին բացառություն է կազմում Շիրազի չափածոյում: Այստեղ անորոշ դերբայ լրացումով երեք գործածություն կա՝ «Էլի պիտի քո գիրկը գամ՝ քեֆ անելու հավաս ունիմ», «Իմ Ալազյազ մորս փեշերն համբուրելու երազ ունիմ», «Իմ Ալազյազ մորս ոտներն համբուրելու մուրազ ունիմ» /ԲՀ, 3, 120/:

Ահա մեր նկատած մյուս գործածությունները. «Աշխարհ տեսնելու տենչով եմ վառվում» /ԲՀ,3,183/: «Արի ծաղկենք վարդերի մեջ, ջերմ սիրելու հողն եք ընկել» /ԲՀ, 1, 195/:

Հայ լեզվաբանության մեջ ենթակայական դերբայով լրացում ունեցող գոյականական կապակցությունների ընթրման հարցում տարակարծություններ չկան: Անհրաժեշտ է ընդգծել, որ թեև այս կապակցությունների բաղադրիչներն առհասարակ նախադասության մեջ հանդես են գալիս որպես առանձին անդամներ, այնուամենայնիվ ենթակայական դերբայ լրացումը, առանց իր հերթին մի լրացում ունենալու, ոչ սակավ դեպքերում ի վիճակի չէ որոշակիացնելու լրացյալի իմաստը: Արևոդ քարեր /Յ,12/, բերող ճամփա /ԲՀ,3,220/, կապող կապան /ԲՀ,2,170/, և նման կապակցությունների բովանդակությունը որոշակիանում է դերբայի լրացման հետ վերցնելու դեպքում՝ «Այնքան մայեց մայրս հայոց դարերին՝ Հայոց ոտքը դարեր արևոդ քարերին...» /Յ,12/: «Ե՞րբ պիտի բացվի մարդ բերող ճամփան» /ԲՀ, 3,220/: «Ճամփես փշով կապող կապանն իմ բախտի» /ԲՀ, 2, 170/: «Մուժից ելնող անտառի պես հայտնվում են բառայունով» /ԲՀ, 1, 140/:

Նկատվում են գործածություններ, երբ խոսքի արտահայտչականության ուժեղացման, երևույթի ընդգծված բնութագրման առումով առանձնապես կարևոր դերով հենց այդ լրացումն է հանդես գալիս, ինչպես հետևյալ դեպքում. «Մատուռս դառած մոխրասատուռույան, Նարեկ վառող հեթանոս խուժան» /ՀԳ, 93/:

Քննարկվող կապակցությունների զգալի մասի բաղադրիչներից մեկը կամ երկուսն էլ փոխաբերական նշանակությամբ են հանդես գալիս. փոքր զավակն իր ընկերներով բանաստեղծին թվում է իր շուրջը կարկաչող առվակներ /ԲՀ, 1, 203/, անընկեր մարդը շրջատախարհ կոչում է խորտակվող նավ /ԲՀ, 2, 163/, Հայաստանի աղջիկները՝ իր սրտի վրա քայլող գարուն /ԲՀ, 1, 194/:

Պայմանավորված ստեղծագործության թեմայով, խոսքի ոճական բնույթով՝ գործածված են ինչպես անհատականության թարմ դրոշմ ունեցող, այնպես էլ ընդհանուր գործածական կապակցություններ: Նախ նշենք առաջիններից՝ *ատրուշանվող բանդագուշանք* /ԲՀ, 3,178/, *լացող ծով* /ԲՀ, 1,389/, *խառող ծաղիկեր* /ԲՀ, 3,130/, *խաբող ճամփա* /ԲՀ, 2,170/, *օդում կորչող հանճարալույս* /ԲՀ, 2, 225/ և այլն:

Այսպիսի կապակցությունների մեջ առանձին հետաքրքրություն են ներկայացնում նրանք, որոնց լրացումը բանաստեղծի կողմից ստեղծած բառ է: «Այժմ ինչո՞վ ձեզ տանեն, ա՛խ, կապարվող իմ ցավերը» /Ե, 4, 193/: «Ու գերեզմանվող գիշերվա մառում խարխափում էին աստղերը, կարծես» /ՀԳ, 153/: «Դուրս եկեք շիրմաշարժվող դաշտից» /ՀԳ,196/: Նման կապակցությունները համագործածական բնույթի բառակապակցությունների հետ նպաստում են այնպիսի խոսքային որակի ստեղծմանը, որը կոչվում է շիրազյան: Նշենք օրինակներ նաև վերջիններից՝ *ճախրող թռչնակ* (ԲՀ,1,32), *զոհվող գառ* (ԲՀ,1,33), *վառվող սիրտ* (ԲՀ,1,71), *սիրող սիրտ* (ԲՀ,1,195):

Խնդրո առարկա կապակցություններն անփոխարենի դեր ունեն այնպիսի խոսքում, որով անհրաժեշտ է լինում արտահայտել տևականորեն, մշտապես դրսևորվող իրողություններ: Այդ դերն առանձին ցայտունությամբ է դրսևորվում

խոսքային համեմատաբար մեծ միջավայրում, երբեմն ամբողջ բանաստեղծության մեջ: Ահա թե համապատասխան կապակցությունները, որոնց լրացումները հետադաս են, տրոհված, կրկնվող, ինչ արտահայտչականությամբ են օժտված հետևյալ բանաստեղծության մեջ.

Մայրական *ձեռքեր*՝ օրոցքն *օրորող*,
 Գարնան ծիծեռներն եկան ու անցան,
 Պայծառ *սլատանի*՝ ծաղկի պես *բուրբոլ*,
 Գարնան ծիծեռներն եկան ու անցան,
 Վառ *երիտասարդ*՝ սրտանց սեր *փնտրող*,
 Քաջերի *կտրիճ*՝ կռիվներ *վարող*,
 Գարնան ծիծեռներն եկան ու անցան,
 Դալկահար *ծերուկ*՝ մահվան դեմ *վիճող*,
 Գարնան ծիծեռներն եկան ու անցան,
 Ոսկեգօծ դագաղ՝ վրան մի բուռ հող,
 Բոլոր զարմույններն եկան ու անցան... /ԶՀ, 1,271/:

Եթե մարդու կյանքի տևականությունը ներկայացված է նրա ծնունդով, պատանությանը, երիտասարդությանը ու ծերությանը, ապա դրանց բնորոշ հատկանիշներն էլ իրենց տևական դրսևորումներով արտահայտված են ենթակայական դերբայներով՝ իրենց լրացումներով հանդերձ. սլատանի, որ ծաղկի պես բուրբոլ է, երիտասարդ, որ սրտանց սեր է փնտրում և այլն:

Գոյականի լրացման դերով հանդես եկող հարակատար և ենթակայական դերբայների հիմնական տարբերությունը, ինչպես արդեն վերևում նշվել է, վերաբերում է առարկայի հատկանիշի դրսևորման տևողությանը, ժամանակին:

Արդյոք բայի սեռով պայմանավորվում է հարակատար դերբայի՝ որոշիչ դերով հանդես գալու հաճախականության աստիճանը: Քանի որ չնչին բացառությամբ բոլոր բայերի հարակատար դերբայն էլ կարող է որոշիչ դերով հանդես գալ, ուստի այդ հարցադրումը գերազանցապես վերաբերում է այն բայերին, որոնք կարող են գործածվել և՛ ներգործական, և՛ կրավորական ձևերով: Կարծիք կա, թե ներգործական սեռի բայերի հարակատար դերբայը որոշիչ է դառնում ավելի շատ կրավորական ձևով, իսկ ներգործական ձևը այդ իմաստով սահմանափակ գործածություն ունի:

Շիրազի ստեղծագործությունների լեզվի ընձեռած փաստերը վկայում են, որ այդպիսի բայերի ներգործական ձևերը այնքան էլ սահմանափակ գործածություն չունեն: Նախ նշենք հետևյալ գործածությունները. հարակատար դերբայը ներգործական սեռով է հանդես գալիս այնպիսի գոյականական կապակցություններում, որոնցում հարակատար դերբայով արտահայտված լրացման ունի կողմնակի ենթակա:

«*Քամու բերած, հողմի տարած սեր-գիշերը* էլ ձերը չեմ» /ԶՀ, 1, 198/: «Վայ նրան՝ ով չի բարձրացել *աստծո դրած սանդուղքով*» /ԶՀ, 3, 91/: «Այնտեղ եղնիկն է լալիս խելագար *Առյուծի տարած* իր *ճագի* համար» /ԶՀ, 2, 223/: «Տեսնում ես անգամ մութ էջի վրա *Թողած* մութ *հետքերն* այն մութ *աչքերի*» /ԶՀ, 2, 44/: Բերած օրինակներում ներգործական սեռի *բերել, տանել, դնել* և մյուս բայերի հարակատարն ունի *քամու, հողմի* և այլ բառերով արտահայտված կողմնակի ենթակա: Այդպիսի կողմնակի ենթական կարող է ենթադրվել, այսինքն՝ առկա չլինել նախադասության մեջ, ինչպես օրինակ՝ «Ինչո՞ւ ինձ պես դու չես այրում *նամակներս քեզ գրած*» /ԶՀ, 1, 80/:

Հարակատար դերբայը ներգործական սեռով է հանդես գալիս որպես որոշիչ մաս այն դեպքում, երբ կողմնակի ուղիղ խնդիր է ունենում. «*Հրաբուխ սլահած լեռան լռությամբ՝ ժայթքել կուզեինք*» /ՀԴ, 66/: «Բայց չհայտնվեց՝ թեկուզ *լեզվակը պոկած զանգս* սուրբ» /ՀԴ, 16/: «Ե՞րբ պիտի,- ասի,- իմ վիշտն անապատում *Դժոխքը տեսած աչքերդ* լափեն...» /ՀԴ, 41/:

Այժմ մեզ հետաքրքրող խնդրի առումով ուշագրավ է մասն ալն իրողությունը, որ Շիրազը ոչ սակավ դեպքերում հարակատար դերբայը ներգործական սեռով է գործածում, երբ հնարավոր էր մասն, որ կրավորաձև գործածեր: Սհա համապատասխան մի քանի օրինակ՝ «Այն տունը, սիրտ իմ, որ մանուկ չունի, *Լեզվակը պոկած զանգի է նման*» /ԲՀ, 1, 338/: «Ու տուն բերին կաթի *փոխած ծաղկաբույրը մեր դաշտերի*» /ԲՀ, 1, 140/: «Ընկած էի ես մեր ճամփին, Որպես *այրած մի նամակ ...*» /ԲՀ, 1, 170/ և այլն:

Այսպիսի գործածություններով բանաստեղծը ցանկացել է ընդգծել գործողի զաղափարը: Իսկ երբ անհրաժեշտ է ներկայացնել, ընդգծել գործողությունը՝ որպես լրացյալով արտահայտված առարկայի հատկանիշ, շեշտել՝ առարկայի որևէ վիճակում, որևէ դրության մեջ լինելը, հարակատար դերբայը գործածվում է կրավորական սեռով, ինչպես օրինակ՝ «Այնինչ ողբում է մենակ եղևնին, *Մոռքված անտառն է նա մտաբերում*» /ԲՀ, 3, 173/: «*Ծնված փրփուրից ծիրանի ծով, Մի կույս է զիշերն հոգիս խռովում*» /ԲՀ, 2, 64/:

Հարակատար դերբայը բազմակի որոշիչներ կարող է ձևավորել հատկապես անձականի հետ՝ լրացուցիչ հաստատելով այն իրողությունը, որ հարակատար դերբայ+գոյական կապակցությունների բաղադրիչների հարաբերությունը հատկանշային-որակային բնույթի է: «Մեկից *ծոված ու մոլոր Խաչերն էին*՝ խրված խեղճ հորս և իմ սրտի մեջ...» /ԲՀ, 1, 332/: Շիրազը հարակատար դերբայով ինքնատիպ կապակցություններ ստեղծելու նպատակով մեր լեզվում եղած բառերն օժտել է ընդգծված անհատական բնույթի իմաստային առումներով. նկատի ունենք այսպիսի գործածություններ՝ «Բայց աչքերում իր մթար *Հագիվ քնած լի լաց կար*» /ԲՀ, 1, 416/: «Եվ լուսն էր դեռ *Դժոխք տեսած-ծիծաղած Դանթեն*» /ՀԴ, 87/: «Դեռ իմ *քնած հանճարն* ես դու, Անի» /ԲՀ, 2, 171/ և այլն:

Քննարկվող կապակցությունների հարցում խոսքի թարմությունն ու անհատականացումն ապահովվել է բանաստեղծի կողմից ստեղծված նոր բառերը որպես բառակապակցության լրացում գործածելով, մի իրողություն, որ առանձնապես ցայտուն դրսևորում ունի «Հայոց դանթեական» պոեմում: Բերենք համապատասխան մի քանի գործածություններ. «Եվ դեռ *հիտլերյան դժոխաշունը* հիշելով թուրքի խնամ արյունը՝ Հրաման հաչեց...» /ՀԴ, 279/: «Հագար քաղաքներ նռան պես հատված, *Գյուղեր* բյուր հագար ու *մոխրափլված*» /ՀԴ, 278/: «Դուրս վանեց՝ արծվի մի բույնը խլեց, Հանեց *Տարունից* սուրբ *աշտիշատված*» /ՀԴ, 249/: «Խիտ *նոնած* մի *զիրք*, երբ նուրը քամես՝ Ամեն կաթիլով կարնոտի և քեզ ...» /ՀԴ, 88/: «Ես վաղվա ծնած խիղճ ու դարերի դատին եմ հանձնում *ոճրագայլումներն* այս իմ *մատյանած*» /ՀԴ, 259/: «Երբ ջնջեց իմ հայ *արելված ազգին կայենված* մի *նեռ*» /ՀԴ, 122/: Բերենք այդպիսի մի քանի կապակցություններ էլ՝ *կակաչված հուշեր* /Ե, 4, 234/, *զվարթնոցված վանք* /Յ, 122/, *մզկիթված վանք* /ՀԴ, 286/, *վանդակված առյուծ* /ՀԴ, 212/, *վրիժավառված Նարեկացի* /ՀԴ, 188/ և այլն:

Ինչպես տեսնում ենք, Շիրազի գեղարվեստական մտածողության ինքնատիպությունն ու վառ պատկերավորությունը նրան մղել է այնպիսի բառակապակցությունների գործածության, որոնք նոր են իրենց իմաստային համադրությամբ, նաև կարող են բաղադրված լինել մեկ կամ երկու շիրազյան նորակերտությունից: Դրանք ակնհայտորեն նրա ստեղծագործական ակտիվ աշխատանքի արտահայտությունն են, որը մեկ անգամ ևս հաստատում է այն միտքը, որ գրողի, բանաստեղծի անհատական լեզվամտածողության դրոշմն իրենց վրա կրող բառակապակցություններն են ստեղծում զգացմունքայնությամբ հագեցած, բարձր գեղագիտական արժեքով օժտված խոսք:

Համառոտագրություններ

Ե - Հ. Շիրազ, Երկեր, 1-4 հատոր, Եր., 1981-1986թթ.:

ՀԴ - Հ. Շիրազ, Հայոց դանթեական, Եր., 1990թ.:

Յ - Հ. Շիրազ, Յոթնապատում, Եր., 1977թ.:

ՍԽՀ – Ս. Խանգառյան, Հողը, Եր., 1957թ.:

ՔՀ - Հ. Շիրազ, Քնար Հայաստանի, 1-3 գիրք, Եր., 1958 - 74 թթ.:

СУБСТАНТИВНЫЕ СЛОВСОЧЕТАНИЯ С ИНФИНИТИВОМ И ИХ СТИЛИСТИЧЕСКАЯ ЦЕННОСТЬ В ЛИРИКЕ ОВ. ШИРАЗА

____ □□□□□□ ____

____ *Н. Аветисян* ____

□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□, □ □□□□□ □□□□□□-
□□□□□□□□□□ (□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□, □□ □□□□□□□□□□
□□ □□□□, □□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□
□□□□□□□□), □□□□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□□□□□□
□□□□□□□□ □ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □ □□ □□□□□□
□□□□, □□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□, □□□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□. □□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□
□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□.